

Готово четири деценије генерал Франциско Франко био је неко од кога Шпанци нису могли да побегну. Он је био присутан у школским књигама, црквеним молитвама, статуама, металним плочама, именима улица и постоји још на хиљаде подсетника на насилну побуну која је довела до жестоког грађанског рата у Шпанији, пише Гардијан.

Данас његово лице и име избрисани су из очију јавности. Чак се и војска, где је носталгија за диктатором живела још дуго после његове смрти 1975. године, обавезала да ће уклонити све плоче, статуе и споменике посвећене режиму човека кога је некада дубоко поштовала као спасиоца нације. Читава листа личних ствари које су сакривене у државним баракама биће спремне до краја године. Тада ће почети одабир. "Постоји више од 300 ствари", признао је Констатино Мендес, министар одбране. Поред једине статуе Франка која гледа на луку у шпанској северноафричкој енклави Мелиља, војни објекти су постали последње место које "скрива" диктатора. Он на пример и даље " председава " у дворишту у регионалним војним штабовима у Валенсији, и вири са зидова барака у Мелиљи која је постала дом једној од статуа која је уклоњена са улица Шпаније.

Током последњих година, војска је постала последњи чувар сећања на њега", рекао је Хесус де Андрес, предавач политичке науке на мадридском УНЕД Универзитету.

" Велики број статуа завршио је у војним објектима ". Стари Франкисти све су само не одустали од борбе да се сачувају симболи на диктатора, нарочито од када је социјалистичка влада Хозеа Луиса Сапатера изгласала закон 2007. године да они буду уклоњени. Последња одлука о томе шта све треба да буде уклоњено остаје у рукама града и градских скупштина, али поједини десничарски градоначелници одбијају да промене имена улица и да уклоне плоче са Франковим именом.

Сада активисти желе да се измести и сам Франко. Његово тело почива у једном од највећих од свих споменика Франкоизма у подземној базилици у Долини палих, коју је саградио Франко уз помоћ радника, који су током грађанског рата били на републиканској страни, које је присилио на рад. Базилика данас припада држави.

" Ја плаћам порез да се његов гроб чува ", рекао је Емилио Силва из Асоцијације за обнову историјских сећања. " Украо је довољно новца док је био жив. Требало би да узму његово тело и дају га његовој породици, па нек они ураде с њим шта им је воља ".

Франко и лидер екстремне националистичке политичке групе Фаланге Хозе Примо де Ривера једини су који су сахрањени у базилици. Франко је, међутим, наредио да око 40.000 убијених цивила буду сахрањени у криптама и тунелима око ње. Сада неки од рођака убијених цивила желе да склоне њихова тела одатле. Прошле недеље парламент је наложио влади да припреми списак свих републиканаца који су тамо сахрањени.

"Било ми је две године када су војници Фаланге дошли у наше село, одвели мог оца и убили га", каже Фаусто Каналес.

"Бацили су његово тело са још других девет у бунар и онда су се вратили 23 године касније да их узму и однесу у Долину палих". Каналес, који данас има 72 године, зна тачно где се у лавиринту који окружује базилику, налазе остаци његовог оца.

"Мој отац је био присилни радник и републиканац али сада је са Франком. Нећемо имати мира док га не вратимо".

(Блиц)